

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **N. T. N.**, zastoupená Mgr. Markem Čechovským, advokátem, sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, sídlem Olšanská 2, Praha 3, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. června 2018, č. j. CPR-8201-2/ČJ-2018-930310-V246, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 11. září 2018, č. j. 52 A 7/2018 - 18,

takto:

I. Kasační stížnost žalobkyně **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Dne 16. března 2017 hlídka cizinecké policie zajistila žalobkyni při pobytové kontrole, neboť zjistila, že žalobkyně má v cestovním dokladu vylepen výjezdní příkaz s platností od 23. prosince 2016 do 10. února 2017. Z cizineckého informačního systému dále vyplynulo, že žalobkyni byla dne 18. prosince 2016 uložena povinnost opustit území a že žalobkyně podala žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, která však není spojena s oprávněním pobývat na území České republiky ve smyslu § 87y zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České

republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalobkyně tedy pobývala na území České republiky neoprávněně.

[2] Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje (dále jen „správní orgán prvního stupně“) se žalobkyní obratem zahájila správní řízení ve věci správního vyhoštění. V rámci výslechu provedeného dne 16. března 2017 žalobkyně vypověděla, že část její rodiny žije ve Vietnamu a část v České republice. Žalobkyně žije se svou dcerou T. T. T., jejím druhem a dvěma dětmi. Nepracuje, živí ji dcera, žalobkyně jí na oplátku hlídá děti a stará se o domácnost. Rozhodnutí o povinnosti opustit území žalobkyně nečetla, jen o něm slyšela od dcery. Věřila však dceři, že jí pobyt v České republice legalizovala. Ve vycestování z České republiky žalobkyni jí brání skutečnost, že se stará o svá vnoučata, která jsou na ni velmi vázaná. Ve Vietnamu by navíc žalobkyně musela pracovat, což kvůli operovaným rukám nemůže. Byla by ochotná odjet na kratší dobu.

[3] V průběhu správního řízení správní orgán prvního stupně zjistil, že žalobkyně není zapsána jako matka v rodném listě paní T. T. T., kterou označila jako svou dceru (rodný list předložila paní T. společně se svou žádostí o povolení k trvalému pobytu).

[4] Dne 17. května 2017 správní orgán prvního stupně žalobkyni znovu vyslechl. Žalobkyně trvala na tom, že T. T. T. je její dcera, a poté, co ji správní orgán prvního stupně konfrontoval se skutečností, že není zapsána v rodném listě jako matka paní T., nabídla potvrzení příbuzenského vztahu prostřednictvím krevních testů. Žalobkyně dále uvedla, že její dcera odjela z Vietnamu v roce 2003 či 2004 se svým nevlastním otcem.

[5] Správní orgán prvního stupně vyslechl i paní T. T. T., která uvedla, že je vdaná, ale její manžel nežije v České republice. Společnou domácnost sdílí s T. P., občanem Polska, s nímž má dvě děti. Jako svou matku uvedla svědkyně žalobkyni. Rodný list, který by to potvrdil, zůstal ve Vietnamu, avšak svědkyně navrhla provedení testů DNA. Dále potvrdila, že žalobkyně v minulosti neúspěšně žádala o povolení k pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie ve vztahu k T. P., nyní požádala o povolení k pobytu za účelem sloučení se svým vnukem (synem paní T. T. T.). Paní T. T. T. nevěděla, proč je v jejím rodném listě uvedena jako matka jiná osoba, doklady jí při příjezdu do České republiky zajišťoval nevlastní otec.

[6] Nevlastního otce T. T. T. (pana D. T. B.), se správnímu orgánu prvního stupně nepodařilo předvolat.

[7] Analýza DNA potvrdila, že žalobkyně je s téměř 100% pravděpodobností matkou T. T. T.

[8] Dne 27. listopadu 2017 vyslechl správní orgán prvního stupně pana T. M. P., druha paní T. T. T.. Pan P. potvrdil, že žalobkyně je matkou paní T. a že v minulosti žádala o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie ve spojení s jeho osobou. T. P. nesouhlasí s tím, aby žalobkyně žádala o povolení k pobytu za účelem sloučení s jeho synem.

[9] Při výslechu konaném dne 19. prosince 2017 žalobkyně vypověděla, že se jí dcera snaží zlegalizovat pobyt. Žalobkyně neví, v jaké fázi se řízení nachází. V tomto směru plně spoléhá na svou dceru.

[10] Rozhodnutím ze dne 15. ledna 2018, č. j. KRPS-88210-65/ČJ-2017-010023-SV uložil správní orgán prvního stupně žalobkyni správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o pobytu cizinců spojené se zákazem vstupu na území členských států Evropské unie po dobu šesti měsíců. Správní orgán prvního stupně vzal za prokázané, že žalobkyně pobývá na území České republiky bez platného víza. Zároveň konstatoval, že správní vyhoštění nebude nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života žalobkyně, která sice žije na stejné adrese jako její dcera, avšak nesdílí s ní společnou domácnost (bydlí v jiném bytě). Pouhá skutečnost, že na území České republiky žijí příbuzní stěžovatelky, nezakládá automaticky nepřiměřenost správního vyhoštění. Manžel a syn žalobkyně žijí ve Vietnamu. Špatnou ekonomickou situaci žalobkyně po návratu do Vietnamu správní orgán prvního stupně nepovažoval za překážku správního vyhoštění.

[11] Odvolání žalobkyně proti rozhodnutí o správním vyhoštění zamítl žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví. Neshledal, že by vazby žalobkyně k rodině její dcery byly tak silné, jak žalobkyně v odvolání tvrdila. Po uplynutí doby zákazu vstupu na území členských států Evropské unie může žalobkyně požádat o vízum a navštívit svá vnoučata. Žalovaný rovněž zdůraznil, že žalobkyně nerespektovala v minulosti uloženou povinnost opustit území České republiky.

[12] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze, který věc usnesením ze dne 7. července 2018, č. j. 1 A 64/2018 - 11 postoupil místně příslušnému Krajskému soudu v Praze (dále jen „krajský soud“). Krajský soud žalobu rozsudkem označeným v záhlaví zamítl. Neshledal žalobkyní namítanou nepřezkoumatelnost napadených správních rozhodnutí a nedostatečně zjištěný skutkový stav. Ztotožnil se se závěrem žalovaného ohledně přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalobkyně v důsledku správního vyhoštění. V tomto směru krajský soud zdůraznil, že žalobkyně v České republice nedosáhla hlubší integrace a zákaz pobytu na území členských států Evropské unie jí byl uložen jen po krátkou dobu (kterou krajský soud vyhodnotil jako přiměřenou), na druhou stranu zohlednil též, že žalobkyně nevycestovala i přes uloženou povinnost opustit území. Pokud žalovaný dospěl k názoru, že správní vyhoštění není ve vztahu k soukromému a rodinnému životu žalobkyně nepřiměřené, nebyl povinen se vůbec zabývat možností uložit jí pouze povinnost opustit území. Na závěr krajský soud vyhodnotil jako nedůvodnou i námitku porušení článku 3 Úmluvy o právech dítěte ve vztahu k žalobkyniným vnoučatům.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[13] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost. Namítala, že se krajský soud dostatečně a přezkoumatelně nevypořádal s jejími námitkami. Žalovaný neaplikoval správně judikaturu týkající se přiměřenosti správního vyhoštění ve vztahu soukromému a rodinnému životu stěžovatelky, která sice v České republice pobývala neoprávněně, avšak celou dobu se snažila získat povolení

k pobytu. Na území České republiky žije dcera stěžovatelky se svým druhem a dětmi. Zejména ke svým vnoučatům má stěžovatelka velmi silné vazby. Správní orgány rezignovaly na svou povinnost zjistit skutkový stav v dostatečném rozsahu. Dcera stěžovatelky i její druh byli na základě usnesení Okresního soudu v Kladně ze dne 15. března 2018, č. j. 26 Nt 901/2018 - 17 vzati do vazby a byli obviněni z trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy. V průběhu trestního řízení navíc vyšlo najevo, že jsou dlouhodobými uživateli drog. V souvislosti s tím považuje stěžovatelka za nedostatečně odůvodněný závěr krajského soudu, že rozhodnutí žalovaného není v rozporu s článkem 3 Úmluvy o právech dítěte. Dle názoru stěžovatelky v aktuální situaci hrozí, že její vnoučata budou umístěna do ústavní výchovy.

[14] Stěžovatelka dále žalovanému vytkla, že se nezabýval možností překvalifikovat řízení o správním vyhoštění na řízení o povinnosti opustit území podle § 50a zákona o pobytu cizinců. Postup podle tohoto ustanovení závisí na správním uvážení žalovaného a krajský soud měl posoudit, zda v tomto případě žalovaný setrval v jeho mezích či nikoli. Žalovaný měl primárně zvažovat možnost uložení povinnosti opustit území a teprve tehdy, ukázalo-li by se porušení zákona ze strany stěžovatelky závažnější, měl přistoupit k uložení správního vyhoštění.

[15] Žalovaný ve svém vyjádření podotkl, že tvrzení o vazebním stíhání své dcery a jejího druha uvedla stěžovatelka až v kasační stížnosti. Žalovanému tato skutečnost v době jeho rozhodování nebyla známa a nepřísluší mu ji jakkoli komentovat. Ve svém postupu neshledal žalovaný žádné pochybení.

[16] V replice k vyjádření žalovaného stěžovatelka uvedla, že žalovaný fakticky potvrdil relevanci její námitky o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Stěžovatelka zdůraznila, že žalovaný rozhodoval v řízení zahájeném z moci úřední, jehož výsledkem bylo uložení povinnosti, a nesl tak odpovědnost za zjištěný skutkový stav.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[18] Podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) vychází soud při přezkoumávání správního rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Zároveň platí, že *ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží* (§ 109 odst. 5 s. ř. s.). Smyslem druhého z citovaných ustanovení ustanovení *„je zamezit situaci, kdy by Nejvyšší správní soud rozhodoval o kvantitativně i kvalitativně bohatším návrhu stěžovatele, než o jakém mohl rozhodovat soud v předchozím řízení*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. března 2004, č. j. 4 Azs 1/2004 - 68).

[19] Stěžovatelka poprvé až v kasační stížnosti uvedla, že proti její dceři a druhovi její dcery je vedeno trestní řízení pro podezření ze spáchání trestného činu nedovolené výroby

a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy a že na ně byla uvalena vazba. Usnesení o vzetí dcery stěžovatelky a jejího druha do vazby mělo být vydáno dne 15. března 2018. Žalovaný o odvolání stěžovatelky rozhodl až dne 25. června 2018, tedy o více než tři měsíce později (kdy již trestní soud musel rozhodnout o dalším trvání vazby – srov. § 72 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů). Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé, proč stěžovatelka žalovaného v odvolacím řízení, kdy již byla zastoupena advokátem, na vzetí své dcery do vazby neupozornila (s ohledem na § 82 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, by šlo o přípustné *novum*), popřípadě proč tuto skutečnost neuplatnila ani v žalobě. Jelikož tak neučinila, nelze k této okolnosti v řízení o kasační stížnosti přihlédnout, jak vyplývá nejen z výše citovaných ustanovení soudního řádu správního, ale přímo i z § 104 odst. 4 s. ř. s., podle něhož kasační stížnost není přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

[20] K tomu lze nadto dodat, že podle § 50 odst. 3 správního řádu je správní orgán *povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.* Nejvyšší správní soud nicméně setrvale judikuje, že ačkoli je řízení o správním vyhoštění zahajováno z úřední povinnosti, a žalovaný tak nese odpovědnost za řádné shromáždění podkladů pro rozhodnutí (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. dubna 2011, č. j. 5 As 7/2011 - 48, č. 2412/2011 Sb. NSS, či ze dne 30. prosince 2010, č. j. 4 Ads 44/2010 - 132), nelze po něm požadovat, „*aby výhradně z vlastní iniciativy vyhledával a opatřoval důkazy, které by mohly svědčit ve prospěch stěžovatele, tj. které by se týkaly i nepřiměřenosti tvrzeného zásahu vyhoštění do soukromého a rodinného života stěžovatele ve smyslu § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Je zejména na samotném cizinci, aby přesvědčivým způsobem tvrdil, že v jeho případě existuje překážka bránící vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, případně o tom nabídl důkazy*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2012, č. j. 9 As 142/2012 - 21). V řízení o správním vyhoštění přitom nevyšlo najevo nic stran rozhodnutí o vazbě dcery stěžovatelky a jejího druha. I kdyby tedy šlo o přípustnou kasační námitku, nemohl by Nejvyšší správní soud učinit jiný závěr, než že žalovaný nepochybil při zjišťování skutkového stavu. To, že se stěžovatelka v odvolacím řízení o vazebním stíhání své dcery nezmínila, by muselo jít především k její tíži.

[21] Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že problematická rodinná situace stěžovatelky a otázka péče o její vnoučata by mohly být relevantní pro případné odstranění tvrdosti správního vyhoštění podle § 122 zákona o pobytu cizinců.

[22] Obecně potom Nejvyšší správní soud musí přisvědčit závěru krajského soudu, že rozhodnutí o správním vyhoštění není nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života stěžovatelky. Nic nesvědčí o tom, že by vztah stěžovatelky s dcerou a její rodinou byl tak intenzivní, že by i šestiměsíční odloučení porušilo článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žádný z příbuzných stěžovatelky žijících v České republice na ní není existenčně závislý, zároveň část rodiny (včetně manžela) stěžovatelky zůstala ve Vietnamu. Nejvyšší správní soud rovněž nepřehlédl, že stěžovatelka se pohybovala pouze ve vietnamské komunitě a nijak se neintegrovala do české společnosti.

Bez významu není ani to, že v minulosti nerespektovala uloženou povinnost opustit území České republiky. S ohledem na všechny tyto okolnosti lze považovat správní vyhoštění stěžovatelky spojené se zákazem vstupu na území členských států Evropské unie po dobu šesti měsíců za přiměřené opatření.

[23] Podle § 50a odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců vydá policie rozhodnutí o povinnosti opustit území *cizinci, u kterého nebyly shledány důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, není-li cizinec oprávněn pobývat na území.* Ustanovení § 50a odst. 6 věta první zákona o pobytu cizinců potom stanoví, že *je-li v řízení o správním vyhoštění zjištěno, že důsledkem rozhodnutí o správním vyhoštění by byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince a pobývá-li cizinec na území neoprávněně, považuje se zahájené řízení o správním vyhoštění za řízení o povinnosti opustit území.*

[24] Předně je třeba uvést, že stěžovatelka v kasační stížnosti nesprávně konstruuje vztah mezi správním vyhoštěním a povinností opustit území. Z citovaných ustanovení zákona o pobytu cizinců je zřejmé, že primárně správní orgány zvažují uložení správního vyhoštění a teprve tehdy, shledají-li nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince, popřípadě zjistí-li jiný důvod bránící uložení správního vyhoštění, přistoupí k uložení povinnosti opustit území České republiky.

[25] Krajský soud tak provedl správnou úvahu, že pokud nebyly v řízení o správním vyhoštění zjištěny skutečnosti bránící jeho uložení, neměl žalovaný (správní orgán prvního stupně) důvod měnit předmět řízení na povinnost opustit území. Aplikace § 50a odst. 6 zákona o pobytu cizinců přichází v úvahu jen, pokud nebyly naplněny podmínky uložení správního vyhoštění. „*Za situace, kdy podmínky pro vyhoštění naplněny jsou, správní orgán nemá jinou možnost, než rozhodnutí o správním vyhoštění vydat*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. července 2017, č. j. 1 Azs 199/2017 - 27; srov. též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. října 2016, č. j. 3 Azs 139/2016 - 46 či ze dne 28. června 2017, č. j. 2 Azs 120/2017 - 19).

[26] Dlužno dodat, že v případě stěžovatelky již správní orgány jednou postup podle § 50a zákona o pobytu cizinců uplatnily, avšak stěžovatelka povinnost opustit území České republiky uloženou jí v roce 2016 nerespektovala.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, pročež ji ve smyslu druhé věty § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Rozhodl tak bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[28] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. prosince 2018

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu